

CHUYỆN VỀ ALYSSA BYRD

(Tập ghi đầu năm 2021 dương lịch)

□

MỘT.

Alyssa là một cô Mỹ trắng lai da màu (hình như pha chút Âu Châu, tôi không nhớ rõ), dáng thanh thanh cao cao, cái cười vui vẻ.

Một buổi năm 1992, tình cờ đi qua quán sách Văn Uyển, thấy treo các bức tranh sơn dầu, cô bước vào, xin được gặp người “đã cho trang trí khung cảnh nơi này”. TNH đưa lên lầu gặp tôi. Thế là cô quen tôi từ đó. Quen luôn tất cả mọi người trong gia đình.

Từ đó... rồi từ đó... vật đổi sao dời... biết bao biến cố đưa đến cho từng người.

(Năm 2005 thì phải?) cô lập gia đình với một nghệ sĩ điêu khắc, trạc tuổi cô, không có con. Hạnh phúc có, hẳn nhiên; nhà cô ở mãi tận San Francisco nhưng bao giờ gặp tôi, cô cũng hân hoan kể cho nghe về những dự tính hay thành quả điêu khắc của Jason.

Ngày xưa cô là bạn của tất cả đám bạn TNH trong các buổi Một Truyện Dài Không Tên có đôi lần cô tham dự. (Lúc đó Âu Cơ còn bé xíu). Do đó cái chuyện “giờ đây Âu Cơ là giáo sư đại học, chị lùi thủi một mình với cái bàn viết” đã làm cô rất cảm động, đồng thời cũng “rất vui khi thấy chị vẫn đứng vững với chữ nghĩa và chuyện áo cơm” nên “không dám làm phiền chị lâu, chỉ ghé thăm, ôm hôn chị một cái là đủ.”

Những gì Âu Cơ viết, có lẽ cô đều đọc qua trang Facebook của nó. Cô hiểu tất cả, thương cảm tất cả và tôn trọng tất cả. Tôi thích cô nhiều nhất ở điểm “không có cái tánh chọt chĩa như đa số phụ nữ”. Mỗi lần gặp tôi, cô nói lú lo mọi chuyện, có cái tôi hiểu, có cái tôi vừa nghe vừa làm việc nên không hiểu.

Cái tuổi của cô nằm ở lưng chừng khiến tôi chẳng biết phải đối xử với cô theo cung cách nào? Là bạn Vân San, bạn Âu Cơ hay bạn tôi? Cuối cùng cô được welcome từ Bà ngoại xuống đến tôi, Vân San và Âu Cơ, luôn cả Kiều My. Với ai cô cũng đều tỏ ra rất vui mừng mỗi lần gặp mặt. Cái lối cô không phải là cung cách lịch sự nói chung của người Mỹ trắng, mà là chân thực của một người-thân-rất-hiểu-biết-trong-gia-đình. (Ngày đưa tang mẹ tôi, cô cũng có mặt.)

Trong nhiều lần của ngày 30 tháng 12 tôi đều nhận cú phone: “Ngày mai sinh nhật chị, em có thể đến ngồi với chị một tiếng được không?”

Qua cái giọng nằn nì quen thuộc “Please, please don’t work so much on your birthday!”, tôi lại phải (miễn cưỡng) ngồi uống chút chút rượu vang với cô.

Có lần, buổi chiều, cái phone cô reo, rồi tiếng cô nói cùng Jason: “Em đang ở nhà chị BG! Chỉ mình em và chị. Hôm nay là sinh nhật chị BG, anh biết rồi mà!”

HAI.

Một hôm, bằng giọng khẩn thiết, Alyssa gọi tôi:

“Chị ơi, chiều nay, sau lớp dạy Yoga ở San Jose State, chị có thể cho em gặp mặt nếu chị không bận? Em rất cần nói chuyện với chị.”

Tôi thấy lạ:

“Chị lúc nào cũng bận nhưng em cứ đến.”

Thế rồi câu chuyện về Jason tuôn ra.

Tôi hỏi:

“Jason có người đàn bà khác?”

Cô la lên:

“Không! Không! Ở mặt này thì Jason rất tốt. Nhưng em không thể chịu hơn nữa cái tánh nghệ sĩ của anh. Cái gì thực tế anh cũng không biết, chỉ mình em lo hết, còn anh thì cứ lơ mơ theo những hình tượng điêu khắc trong óc...”

Và cô ứa nước mắt.

Đợi một hồi cho cô lắng xuống, tôi mới nói:

“Em phải biết, làm vợ một nghệ sĩ tức là một may mắn; nếu người nghệ sĩ đó chưa nổi tiếng thì lại là một may mắn khác. Thuở đầu tiên, có phải tính chất nghệ sĩ của Jason đã là một yếu tố quan trọng cho em yêu hắn? Chị cũng có lần được gặp Jason ở đây, thấy hắn cao lớn đẹp trai, đáng đáp tuyệt lắm. Em vừa xác nhận Jason không ngoại tình, vậy điều gì làm cho em phải nghĩ đến việc bỏ hắn?”

Alyssa tỏ ra “như chột hiệu”.

Tôi tiếp:

“Người đàn bà để hắn lơ mơ là nghệ thuật chứ không phải một phụ nữ bằng xương bằng thịt. Đó là điều may mắn thứ nhất cho em. Hắn chưa nổi tiếng, mà em là người cận kề hài hòa bên người-tình-nghệ-thuật của hắn, tức là may mắn thứ hai. Trong đời mà mình có được một lúc đến hai cái may là chuyện khó kiếm! Em bỏ hắn, hắn rồi cũng sẽ gặp một phụ nữ khác, nhưng liệu người kia có vì bản-chất-nghệ-sĩ của hắn mà yêu thương hắn? Hay lại, vô hình chung, những hình tượng nghệ thuật trong đầu Jason sẽ bị vùi dập theo lòng ghen của họ? Biết đâu, đó là những mẫu nét của một thiên tài chưa được khám phá? Van Gogh, Modigliani là thế nào, chắc em đã biết?”

Tôi nói thêm:

“Em là dân đọc sách, nên biết, những tác phẩm lớn của Dostoievski chỉ được thành hình sau khi ông gặp và làm chồng người vợ thứ hai. Chính người vợ này đã có công lớn với nền văn học thế giới. Đọc Dostoievski kỹ chừng nào thì người ta càng phải cảm ơn Anna Gorgyevna Snitkina nhiều chừng ấy. Một tay bà lo toan thực tế cơm áo, vì vậy đầu óc nhà văn mới rảnh để cho chào đời những đứa con tinh thần thai-nghén-cùng-người-tình-chữ-nghĩa của mình.”

Alyssa bật hiểu, ôm chầm tôi, úp mặt vào tóc, giọng đầy nước mắt:

“Cảm ơn chị, cảm ơn chị đã vạch cho em thấy em đang may mắn thế nào...”

Tôi vỗ vỗ vào lưng cô:

“Nếu biết may mắn thì phải ráng bằng mọi cách mà ôm cái may mắn ấy cho chặt, kéo thôi nó bay mất.”

BA.

Bằng một thời gian không gặp, lại nhận phone Alyssa xin gặp.

Buổi chiều trong phòng, tôi nghe nát lòng theo chuyện tan vỡ giữa Vân San –Âu Cơ nên trước cái tin

“Em đã đưa đơn ly dị Jason”, tôi lặng lẽ, im lặng. Tự nghĩ “Alyssa còn trẻ, có thể lập gia đình lần nữa. Biết đâu lại là một cuộc hôn nhân khá hơn cho cô ấy?”

(Năm TNH bỏ đi, tôi bằng tuổi Alyssa lúc bấy giờ).

BỐN.

9 giờ đêm 31 tháng 12, 2020 đang lơ mơ trong cơn đau đầu, bỗng nhận cú phone Alyssa gọi từ San Francisco. Cô nói líu ríu như bất cứ lần nào trò chuyện (thường, mười câu, chú ý lắm, tôi chỉ hiểu được chừng 5, 6 câu là cùng).

Tôi hỏi:

“Cuộc ly dị giữa em và Jason tới đâu rồi?”

Cô cười vang qua điện thoại:

“Đang tiến hành thì dịch Convid xảy ra, vì thế mà cứ để vậy.”

Tôi góp ý:

“Cứ nên để vậy! Xây dựng rất khó, nhưng đập đổ lại rất dễ. Em và Jason sống với nhau mười mấy năm rồi!”

Giọng Alyssa:

“Chị ơi, chị có biết con người và cuộc sống chị đã gây ấn tượng tốt đẹp chừng nào cho em không? Em muốn nói điều này với chị lâu rồi. Đêm nay sinh nhật chị, em phải nói. Thoạt gặp chị, em chưa đầy hai mươi. Tới bây giờ em đã

sắp năm mươi, biết bao điều nhìn thấy từ chị tạo cho em hứng cảm. Em rất cảm kích theo cái việc đã được chị welcome vào đời chị, vào gia đình chị.”

Tôi vẫn lơ mơ khi Alyssa nói:

“Cha mẹ em ly dị nhau lâu rồi như chị đã biết. Đời sống họ, bản thân họ, đời sống chung quanh, ngay cả giữa em và Jason, có lắm điều cho em phải suy nghĩ, nhưng thú thật, em không bao giờ dám ngồi xuống viết thật hết, biến họ thành-nhân-vật như chị...”

Đột nhiên tỉnh, tôi hỏi:

“Viết thật là sao?”

Alyssa lập lại câu nói với ý tứ sâu xa hơn.

Tôi:

“Em đâu biết tiếng Việt, làm sao đọc mà hiểu những gì chị viết?”

Alyssa:

“Tác phẩm mới nào của chị, chị cũng tặng em một bản làm kỷ niệm, giảng cho em nghe nội dung, em hiểu. Nhưng, đó không chỉ là điều em muốn nói. Em không đọc được tiếng Việt, nhưng từ mấy chục năm rồi, chị và lối sống rất chân thành của chị là thứ ngôn ngữ chính xác nhất cho em đọc và hiểu ra được ‘thật sự thế nào là một nghệ-sĩ-nhà-văn’.

[]

Trần Thị Bông Giấy
(San Jose. Jan. 3, 2021 11:22 AM
Qua năm mới rồi sao?!)

[]